

Izbeja, izvzemši ponedeljek, vsak dan... Uredništvo: ulica sv. Frančiška 20, I. nadstropje... Dr. L. Berček... Tiskarska hiša...

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v Miročnosti ene holone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 40 cent. — Oglasi denarnih zavodov po 1.2 — Mašč oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa 1.2 — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno uprav' Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Državni pravdnik — politik!

V septembru l. 1898. je bila umorjena avstrijska cesarica Elizabeta. Ob tej priliki je precej hudo završalo v naši pokrajini. Vrsta naših ljudi je zašla v navzkrižje s kazenskim zakonikom in — na zatonzo klop. Na eni izmed znamenitejših razprav, ki nam je še danš živo v spominu, je zastopnik obtožbe s svojim govorom dal razpravi eminentno politični značaj proti — slovanskemu prebivalstvu v Primorju. Ni se omejeval na to, da bi na podlagi ugotovitev, ki sta jih podali preiskava in razprava, utegoval objektivno dejansko stanje, ki tvori zločin v zmislu določb kazenskega zakona, marveč je segel tudi po orožju iz arzenala političnega vrvenja, ki je valovalo tedaj po deželi. Ker se seveda ni mogel, ni smel sklicevati na ukaz od »gori« — ki pa je bil javna tajna — naj se najstrožje kaznuje, je opozarjal sodnike na javno razburjenje ter jih pozival, naj slušajo glas, ki je odmeval — po ulicah! Državni pravdnik ni govoril torej samo sodnikom, ampak tudi — skozi okno. Tako je zastopnik obtožbe stopil iz sodne dvorane v politični vrvež na ulici. In s'edle so drakonične stroge kazni.

Te epizode iz tedanjih kazenskih razprav smo se spomnili, ko smo prečitali obtožni govor državnega pravdnika v Gorici, gospoda Ruggierja, proti odgovornemu uredniku »Goriške Straže«. Tudi ta gospod je napravil eskurzijo na politično polje. Njegova obtožila izvajanja so bila izrazito politično-polemičen govor, naperjen proti politiki Slovanov v Julijski Krajini. Trdil je, da je ni države, kjer bi državljanji uživali toliko svobode, kakor jo uživajo v Italiji. Italijanski narod da je prečustven in plemenit, da bi mogel zatirati druga ljudstva. V zvezi s to izjavo je pa izgovoril nadaljnje besede, s katerimi je ustvaril analogijo z omenjenim nastopom avstrijskega državnega pravdnika. Naglasil je namreč, da italijanski narod ni samo plemenit, marveč da je tudi odločen in pogumen ter da zna z »železno roko zadeti ljudi, ki bi se drznili dotikati se njegove časti!« Poudarjal je, da je obtoženec hujskač svoje rojake k mržnji do italijanskega ljudstva! Tudi g. državni pravdnik Ruggieri je govoril skozi okno.

Istotako so bila nadaljna izvajanja odkrito politično-polemičnega značaja, da ne smejo ostati brez odgovora. Toda iz dejstva, da moramo zavrčati taka izvajanja, sledi, da naša polemika ni naperjena proti državnemu pravdniku, ampak proti — politiku Ruggierju. Po našem mnenju take refleksije ne spadajo v sodno dvorano, kjer naj se na podlagi konkretnih dejstev in konkretne določbe kazenskega zakona ugotovijo le, ali je kdo zagrešil kak konkreten zločin. Tudi državnemu pravdniku kot politiku je sicer dovoljena skrb za varnost meja, toda te svoje skrbi naj ne uveljavlja v sodni dvorani, kjer naj vrši le tisto nalogo, ki mu jo predpisuje kazensko-pravdni red. G. državni pravdnik je torej vsekako skočil čez ojnice.

Sicer pa njegove trditve niti niso v skladu z objektivno resnico. Trdi, da je Italija enotna nacionalna država. Hotel je menda reči, da je število Slovanov, priključenih k Italiji, preneznatno, da bi moglo kratiti Italiji značaj nacionalne enotnosti. Na to tezo je pa dal temeljit odgovor poslanec dr. Wilfan v svojem govoru na medparlamentarni konferenci v Bernu. Izvajal je: »Ne gre namreč za skupno življenje štidesetih milijonov na eni in pol milijona na drugi strani. V tem razmerju je podano več ali manj le statistično sožitje. V resnici pa izgleda skupno življenje manjšine in večine čisto drugače, če ga motrimo v deželi sami, kjer živi m. n. n. n. n. pa v širokem okviru državnih mej! Tu ne more biti mehanični kriterij, ki postavlja ogromno število proti malemu številu, ampak mora veljati človeški kriterij, ki upošteva skupno življenje ljudi, ki govorijo različne jezike, imajo različna čustva, pa bivajo skupaj na ozkem ozemlju, ki se jim življenske razmere medsebojno dotikajo, prodirajo, prepletajo.

Ce bi na italijanski strani hoteli presojati manjšinsko vprašanje s takega vzvišenege, edino pravilnega in res čustvenega stališča, ne bi se sklicevali samo na brutalne številke, marveč bi govorili o ljudeh in sodežalnih; ne bi zakrknjeno vztrajali na stališču, da pol milijonu ljudi ne grejo na njihovem lastnem ozemlju nobene narodne, politične ali jezikovne pravice, ker stoji njim nasproti ogromna večina, ki pa živi v drugih oddaljenih pokrajinah države. G. Ruggieri je trdil z res občudovanja vrednim pogumom, da imajo Slovenci dostop v vse državne urade, službe, šole, vsepovsod. S to svojo trditvijo se je govornik preveč drzno postavil v nasprotje z — resnico spričo dejstva, da je bilo odpuščenih iz državne službe nešteto slovenskih uradnikov, sinov te zemlje, državljanov Italije, v najlepši moški dobi, strokovno povsem usposobljenih, tako da so le še bele vrane, a še ti so, posebno sodni,

— kakor nam poročajo ravno te dni — se vedno kaplja na veji, ki jo more ostresti prvi vetrič. Pa saj je ono svojo trditve g. Ruggieri sam spravil ad absurdum, ko se je ponašal, da on sam pozna enega zelo vestnega in sposobnega uradnika slovenskega jezika. Ali se more v tako resni stvari navajati bolj šepav argument!

Radovedni smo, kako hoče g. Ruggieri spraviti v sklad naslednji dve svoji izjavi. Rekel je, da je slovensko ljudstvo ponižno, krotko in delavno, da pa ga begajo brezvestni agitatorji, ki vzbujajo nezadovoljstvo med njim ter ga hujskajo proti državi. Malo poprej pa je trdil, da ima »Goriška Straža«, torej glasilo pretevnih slovenskih hujskačev, velik vpliv na ljudstvo! »Erklärte mir Graf Oerindur diesen Zwiespalt der Natur!« Edina razlaga za ti dve nasprotujoči si trditvi bi mogla biti v domnevi, da s snatra g. Ruggieri naše ljudstvo za — neumol Ker če bi bilo poleg svoje ponižnosti in krotkosti tudi razsodno, ne bi poslušalo »hujskačev«, ki ga tirajo v kako politiko, ki ni v soglasju z njegovim misljenjem!

Povrnimo se v sodno dvorano. Tam se ni imelo razmatravati vprašanje, ali je politika Slovencev prava ali ne, marveč je vprašanje, ali je članek »Goriške Straže« prekorščil mejo dovoljene kritike smernic državne pravne napram slovanskim državljanom, ali je odgovorni urednik v konkretnem slučaju zagrešil zločin, ki zahteva tako ostro kazen? Da pa je tudi g. Ruggieri sam dobro slutil, da temu ni tako, pričča dejstvo, da je težišče svojega obtožnega govora položil v razne politične refleksije, da je obtoževal — kot politik. V podkrepitev svoje trditve, da slovenski jezik ni zastavljen, je vsklilil g. Ruggieri s poudarkom, da se morejo Slovenci razgovarjati v svojem jeziku — celo v gostinlah — ter da jim nihče ne brani tega! Tu je mož razkrit tako čudno pojmovanje o pravicah in dostojanstvu zavednega in kulturnega ljudstva, da bi bilo potrebno posebno poglavje v odgovor.

Ukrepi ministra narodnega gospodarstva glede izdelovanja moke in kruha

RIM, 20. Minister narodnega gospodarstva on. Nava je razposlal prefektom daljšo okrožnico. Znae so razmere žitne aprovizacije za tekoče leto, tako prve okrožnica. Slaba domača letina, ki jo opazujemo letos tudi v izvoznih deželah, je vzrok podražitve žitne cene in s tem tudi kruha. S tem vprašanjem se je pečal tudi ministrski svet na svoji zadnji seji in je izdal tozadevno naslednje ukrepe: Odstotek presejane moke se bo moral zvišati, t. j. od sedaj naprej se bo morala uporabiti pri izdelavi kruha vsa moka, ki jo vsebuje žito. Vlada hoče in zahteva, da se vsa moka, katero je možno pridobiti iz žita, uporabi pri izdelavi kruha. Sedaj se pri mletju žita odstranjuje običajno precejšen odstotek moke samo radi tega, ker je bolj temna, čeprav je zelo dobra za prehrano. Uporaba žita na način, ki ga ukazuje vlada, predvideva izdelavo tipa moke, ki bo nastal — poleg višjih vrst najfinjše moke — iz mešanice že imenovane črne moke s svetlejšo. Tako bo mogoča izdelava ljudskega kruha, katerega oblika bodo določila krajevna občinska oblastva in ki bo, v kolikor se tiče prebave in hranilne vrednosti, ravno tako dober kot je beli kruh, čeprav bo bolj črn. Da ne bo pri izdelavi nove vrste kruha nikakih zlorab, je smatrala vlada za potrebno, da določi meje, katerih ne smejo prekoračiti izdelovalci moke in kruha. Ljudski kruh ne bo smel poleg drugih prepovedanih snovi vsebovati po odstranitvi sodjevega kloruza 1.20% pepela, 1.20% celuloze. Analitična kontrola bo poverjena le onim zavodom, ki bodo najbolj pripravi za tako delo, za katero bodo tudi jamčili. Nadalje bodo morali tajniki na prefekturah ustanoviti v najkrajšem času v vsakem glavnem mestu province krajevne komisije, kateri bo predsedoval prefekt in katere člani bodo župani najvažnejših občin in zastopniki pekov in mlinarjev. Omenjene komisije bodo imele nalogo, da bodo vladne odredbe glede izdelovanja moke in kruha točno uresničene. Obenem bo morala komisija določiti ceno mok in jih javiti ministru za narodno gospodarstvo z vsemi elementi za določitev cene.

Avtomobilska tekma v Monzi

Grof Zborowsky smrtno ponesrečil MONZA, 19. Današnji dan je za italijanski avtomobilski sport zelo dobro izpadel. Mednarodne tekme so se udeležile naslednje svetovne tvrdke: italijanski »Alfa Romeo« in »Chiribiri«, francoska »Schmid« in nemška »Mercedes«. Ob 9. uri in pol so pripeljali mehaniki svoje stroje ob zvoku narodnih himen v avtodrom. Vse tribune so bile natlačene radovednega občinstva, katerega je bilo nad 30.000 in ki so pri prihodu tekmecev burno pozdravljali zastopnike Francije in Nemčije.

Ob 10. uri da predsednik italijanskega avtomobilskega kluba sen. Teofilo Rossi znak za odhod. Kot prvi odšli po avtodromu »Alfa Romeo« s pilotom Ascari-jem. Ostalim tekmecev se posreči po več ali manj daljših presledkih, da zapustijo start.

Med zadnjimi je nemški »Mercedes«, katerega vodi grof Zborowsky v sigurno in njemu neogibno grozečo smrt.

Vodstvo tekmecev prevzamejo »Alfa Romeo«, katerim sledijo francoski »Schmid« in italijanski »Chiribiri«. Zmagovalec je moral prvi prevoziti 80 krogov avtodroma (4500 km) in čim v najkrajšem času. Proti poldnevno, ko je množica vdrla proti okrepčevalnicam, se je že predvidevalo zmagao enega izmed štirih »Alfa Romeo«.

Hipoma se je okoli 13. ure raznesla vest, da se je nemški »Mercedes« pod vodstvom grofa Zborowsky-ja ponesrečil in da leži grof v nezavesti ob kraju avtodroma, kamor so ga zanesli karabimerni in gasilci, ki so držali ob ovinku Lesuco red med občinstvom. Kakor so pripovedovali očividci, je bil »Mercedes« s številko 12 pospešil svoj tek ravno ob ovinku, ki mu je postal nevaren. Krmilo ni namreč za mal hip hotelo ubogati voditelju in stroj je bil na tem, da zleti iz avtodroma. Vendar se je grofu v zadnjem hipu posrečilo s silnim sunkom spraviti »Mercedes« na pravo pot, kar pa je imelo za posledico, da je odletel popolnoma na drugo stran, kjer je zadel ob drevo in ga popolnoma olupil. Gledalci so pričakovali katastrofo, katere ni bilo treba dolgo čakati. Levo sprednje kolo je vsled udarca ob drevo počilo in »Mercedes« se je prevrnil ter pokopal nesrečnega grofa. Njegov mehanik, ki se je trdno držal karocerije, je slutil nesrečo in se je v zadnjem hipu vrgel iz stroja na avtodrom, odkoder se je prevrnil na travnik.

Na mah so prisrčkani na kraj nesreče javni reditelji, da bi pomagali, ako bi bilo potrebno. Odvalili so popolnoma razbit »Mercedes«, pod katerim je ležal z razbito glavo njegov voditelj v svoji krvi, v kateri so plavalii možgani, ki so oskrpili tudi bližnja okolica. Pomoči ni bilo treba nobene, ker je bil grof Zborowsky mrtev, žrtev svojega poklica. Mehanik je bil vsled skoka iz avtomobila le malo popraskan po obrazu in rokah in je že po malem času prišel k sebi.

Toda nesreča je bila kaj hitro pozabljena. Medtem so se namreč »Alfa Romeo« bližali vedno bolj svojemu cilju. Ascari je kot zmagovalec prvi prevozil 800 km v 5. 2' 5" (poprečno 158 km 896 m na ur). Sledili so mu še ostali tri »Alfa Romeo« in oba »Schmid«. Ostali tekmeči so se odtegnili od nadaljnega tekmovanja.

Kongres didaktičnih ravnateljev

RIM, 20. Državni kongres didaktičnih ravnateljev, ki je bil prvotno določen za prve dni novembra, se preloži iz raznih razlogov na 7. in 8. decembra.

Herriotov govor na kongresu v Boulogne sur Mer

Delovni program radikalno-socialistične stranke

BOULOGNE SUR MER, 20. Ob priliki kongresa radikalne stranke je ministrski predsednik Herriot imel govor, v katerem je poudarjal, kako točno se je držal na londonski konferenci prevzetih smernic, da posveti svoj trud vzpostaviti miru in odstrani izolacijo Francije in ji tako zagotovijo podporo vseh moralnih sil in sistematično reparacijskega vprašanja. Mi, je rekel ministrski predsednik, smo izboljšali pogoje Dawesovega načrta in smo postavili v ospredje našega prizadevanja v Londonu idejo arbitraže, ki oblučuje in osvetljuje vsestransko londonski protokol.

Vsled ratifikacije lausanske pogodbe postajajo francosko-turški odnosi vedno boljši. Francoska doktrina, ki se bojuje za svetovni mir, je dala v Zenevi dokaz svoje globoke notranje sile. Kakor dokazujejo početki francosko-nemških trgovinskih pogajanj, so postali odnosi med nami in Nemčijo res mnogo obetajoči. Francija je ona, ki je dala vsem narodom apel k miru in je kot taka samoobsebi razumljivo pripravljena vzpostaviti odnose z Rusijo. Cilj današnje Francije je: Pravica in mednarodni mir.

Radikalno-socialistična stranka bo branila v Franciji z vsemi silami mir proti vsem izvalcem nerada in bo uresničila dalekosežne socialne reforme, znižanje vojaških bremen in ravnotežje proračuna.

Proces proti morilcu Bonservizija

PARIZ, 20. Danes se je predstavil sodnemu dvoru Seine, kateremu je predsedoval dvorni svetnik Monton, 27-letni Ernesto Bonomini, rojen v Bussolongo pri Bresci, ki se mora zagovarjati zaradi umora nad italijanskim novinarjem Nicolo Bonservizijem, zastopnikom fašistske stranke v Parizu in ravnateljem dnevnika »L'Italie Nouvelle«. Dostop k sodni dvorani je dovoljen le odvjetnikom, novinarjem in osebam, ki imajo posebno dovoljenje. Ob 13.15 je vstopil sodni dvor, narkar je pričel z zasliševanjem in z izzrebanjem dveh namestnih porotnikov. Ob 13.30 se straže pripeljale obtoženca v za to pripravljeno kletko.

Požar med kinematografsko predstavo

ATENE, 20. Med kinematografsko predstavo, ki se je vršila v južnem predmestju, je izbruhnil požar. V splošni zmešnjavi, ki je nastala radi nedisciplinane množice, je bilo poboženih več oseb. Požar je zahteval več žrtv. Dosedaj se je ugotovilo 27 mrtvih in okoli 50 ranjenih.

Tib pred rešitvijo jugoslovenske krize

Davidović, Pašić-Pribičević ali koncentracijska vlada?

BEOGRAD, 20. (Izv.) Položaj se še vedno ni razčistil. Sinoči je kralj sicer poveril mandat Jovanoviću za sestavo koncentracijske vlade; toda radikali niso mogli stopiti v vlado, dokler skupine, ki hočejo biti zastopane v vladi, ne sprejmejo njihovih pogojev.

Danes dopoldne so se na dvoru nadaljevala pogajanja. Kralj je sprejel celo vrsto uglednih politikov iz vladnih kakor tudi opozicijskih skupin. Radikali se vedno vztrajajo pri svojih zahtevah glede vstopa HRSS v vlado. Na skupni konferenci vseh parlamentarnih skupin niso mogli priti do sporazuma glede koncentracijske vlade, kar je bilo naročeno kralju. Kralj se je nato odločil za Pašić-Pribičevićovo vlado; v radikalnem klubu je bila tudi že sestavljena vladna lista. Ko pa je dosedanja vladna skupina za to izvedela, je takoj sklenila popustiti glede svojih zahtev v toliko, da bi prepustili radikalcem predsedstvo zbornice, razen 1 podpredsednika, ki bi moral biti član federalnega bloka. Ta sklep je bil sporočen takoj kralju, ki je nato opustil prvotni načrt, da bi poveril mandat Pašiću; izrazil je željo, naj bi pristajali federativnega bloka in radikali skušali priti do sporazuma. Toda radikali niso hoteli pristati na koncentracijsko vlado, ker bi moral Jovanović odločiti mesto predsednika narodne skupščine. Na drugi strani so radičevci izjavili, da odidejo takoj iz Beograda, ako se jim ne ugodijo njihove zahteve. Ob 16. uri so se konference nadaljevale. Na dvor je bilo poklicanih zopet več politikov, med njimi tudi Davidović. Ob 18. uri se je razširila vest, da je Jovanović vrnil mandat za koncentracijsko vlado, ki ga je sprejel sinoči, in da je kralju predlagal, naj ostane prejšnja vlada na svojem mestu. Tako ni izključeno, da pride zopet Davidović na krmilo države. Vendar pa je bolj verjetno, da zmagao ideja širše koncentracije. Splošno se pričakuje, da se položaj definitivno razčisti jutri.

Ostajajo še vedno samo še dve kombinaciji: Pašić-Pribičević ali koncentracijska vlada.

Čičerin o položaju Z. S. S. R.

Rusija postaja čimbolj silna. MOSKVA, 20. Na seji izvrševalnega odbora Z. S. S. R. je imel komisar zunanjih zadev Čičerin med burnim odobravanjem poročilo o mednarodnem položaju v preteklem letu. Izjavil je da je bila politika Curzona v Poincaré-ov napram Z. S. S. R. agresivna. Letos pa je cela vrsta držav priznala Z. S. S. R. in upa, da se bodo tudi odnosi s Francijo s časom zboljšali. Omenil je, da ni nikakega tajnega vojaškega dogovora ne z Ogrsko, niti z ostalimi državami. Na pasivni strani je zaznamoval poraz angleške laburistične vlade, kateremu je bil vzrok v veliki meri angleško-ruski dogovor. Sila Rusije narašča vedno bolj. V kolikor se tiče nemškega položaja je Čičerin mnenja, da ogroža Dawesov načrt precej neodvisnost Berlina. Slednjic opaza Čičerin v zadnji dobi bolj neodvisno politiko Italije napram Zvezi narodov. Upa, da bo Japonska spoznala pomen sporazuma z Z. S. S. R., katere ne more opustiti svojih pravih in prirodnih bogastva vzhodnega dela otoka Sahalina.

Ratifikacija angleško-ruske pogodbe odgodena

MOSKVA, 20. Radi politične krize v Angliji je sklenil osrednji izvršilni odbor ZSSR, da odloži ratifikacijo angleško-sovjetske pogodbe.

Bolgarski zunanji minister Kalkoff o Društvu narodov

SOFIJA, 20. Minister zunanjih zadev Kalkoff, ki se je pravkar povrnil iz potovanja po zapadni Evropi, je izjavil zastopnikom tiska, da je delovanje Društva narodov doseglo velike uspehe. Delo, ki ga je izvršilo Društvo narodov v prid svetovnemu miru in posebno v prid Bolgariji, je veliko. — Iz pogovorov, ki jih je imel z Mussolinijem, Herriotom in predsednikom reparacijske komisije, posnema Kalkoff, da velevlasti prav dobro razumevajo težak položaj Bolgarije in upa, da ji bodo velevlasti nudile olajšave v svrhu izpolnitve naloženih ji obveznosti.

Vošve v Angliji

Baldwin je izvoljen LONDON, 19. Pri sedanjih volitvah je na kandidatih listah okoli 1400 tekmecev in sicer: 540 konservativcev, 340 liberalcev, 500 socialistov in komunistov, 18 drugih strank. Pri zadnjih volitvah so bile gornje stranke zastopane: 527 kandidatov konservativcev, 459 liberalcev, 433 socialistov in komunistov in 20 drugih kandidatov.

Narastlo je število ženskih kandidatij, katerih je bilo leta 1916. le 16, zadnji december 34, pri današnjih volitvah pa že 41 in sicer 12 konservativne, 7 liberalne, 21 socialistične in 1 neodvisne stranke. Do sedaj je izvoljenih 32 poslancev; med temi je 9 laburistov, 6 liberalcev, 1 nacionalist in 16 konservativcev, med njimi tudi Baldwin, vodja konservativne stranke, ki ima veliko upanja za nadaljne volitve.

Otvoritev angorske narodne skupščine

ANGORA, 20. Včeraj se je sestala narodna skupščina. Ismet paša je razpravljal o mossulskem vprašanju.

Jovanović ostane predsednik skupščine

Dr. Maček podpredsednik

BEOGRAD, 20. (Izv.) Danes ob 19. uri se je otvorilo IX. zasedanje narodne skupščine. Vršile so se volitve v predsedstvo. Za predsednika je bil izvoljen zopet Ljuba Jovanović z 243 glasovi; glasovalo je skupno 267 poslancev. Radikalov ni bilo v skupščini. Za podpredsednika sta bila izvoljena dr. Maček (s 167 glasovi) in Hohnjec (s 147). Izvoljeni so bili nato tajniki: 1 radikalec, musliman, radičevac in 1 pristav SLS. Ob zaključku volitev sta se dr. Maček in Hohnjec zahvalila za izkazano zaupanje s tem, da jih je zbornica izvolila za podpredsednika. Poslanci so privedli burne ovacije prvima podpredsednikoma. Finančni odbor se izvoli jutri, ker so bili poslanci danes preveč utrujeni; sinoči so namreč trajale konference do 3. ure zjutraj.

Štiri leta po plebiscitu na Koroškem

LJUBLJANA, 19. »Koroški Slovenec« z dne 15. oktobra posveča svoj uvodnik četrti obletnici ljudskega glasovanja na Koroškem. Pravi, da se spominjajo koroški Slovenci tega dne z bolestinam srcem, ker jim ni prinesel pričakovane svobode. Toliko hrupneje pa ga slave nemški nacionalci. Vsenemško glasilo »Freie Stimmen« so ob tej priliki povedale, da meje ob Karavankah ne smatrajo za konnoveljavo in da pričakujejo izpremembe na korist Nemški Avstriji. — »Kor. Slovenec« dalje ugotavlja, da v teh štirih letih Avstrija nasproti slovenski manjšini ni izpolnila niti ene izmed mednarodno in zajamčenih pravic. Tako so ostale med drugim do danes nerešene vse prošnje za upeljavo slovenskega pouka v ljudskih šolah, za sprejem slovenskih učiteljev, železničarjev itd., ki so bili po plebiscitu vrženi na cesto in so mnogi še danes brez službe. List poziva koroške Slovence, naj se čim tesneje oklenejo svoje politične in gospodarske organizacije.

Nova socialistična vlada na Švedskem

Program vlade: socialne reforme

STOCKHOLM, 20. Branting je sestavil novo ministristvo. Predsedništvo je prevzel sam. Ministristvo je sestavljeno le iz socialistov. Za ministra zunanjih zadev je bil imenovan profesor prava Uden, za ministra obrambe Hausson. Izjave ministrov pravijo, da je prva naloga vlade, da razpravlja o problemih, ki jih je že obravnavalo Društvo narodov. Je to splošna razorožitev, vprašanje pristopa Švedije k zenevskemu protokolu itd. To vprašanje bo rešeno šele takrat, ko se bo znalo, da soglašajo s protokolom tudi ostali narodi. Vlada je izjavila, da bo nadaljevala svoje delo v smeri socialnih reform.

Špansko ljudstvo zahteva konečno rešitev maroškega vprašanja

TETUAN, 20. Ob priliki svojega imenovanja za vrhovnega načelnika v Maroku operirajočih čet je general De Rivera objavil med drugim tudi sledeče: Ko bomo izvršili poslednje neizogibno naporno delo, da rešimo čast ortožja in življenje vojakov, bomo uredili teritorije na način, da ne bo pri tem nikakor trpel nacionalni prestiž. V najkrajšem času bo Španija utrdila svoj položaj. Nudi se nam bo ugoden trenutek, da bomo razpravljali o potrebnih zakonih. Dežela zahteva, da se maroško vprašanje konečno reši. In pri tem delu polagam največje zaupanje v hrabro armado Španije.

MEŠČANSKA VOJNA NA KITAJSKEM

Vojaki odhajajo v domovino

SHANGHAI, 20. Vojaki generala Hue Janga so prešli po 20 dolarjev, da se lahko odpeljejo v lastno deželo. Zato so odložili orožje. Tuje oblasti menijo, da sedaj ne obstoja več nikaka nevarnost za nadaljevanje bojev.

Društvo »Velika Azija«

TOKIO, 20. Tu se je ustanovilo društvo »Velika Azija«. Delovalo bo na to, da se združijo vsi Azijci, da se pospešuje razvoj Azije in branijo skupni interesi azijskih narodov. Glasom poročil listov je ustanovitev tega društva izzval ameriški zakon za naseljevanje tujcev v Ameriki (Bill of Immigration American).

Spominjajte se ob vsaki priliki

'Dijaške Maticе'

